

Studeren in Freising

In het voorjaar van 2002 besloot ik om in het kader van het Socrates/Erasmus-programma een half jaar een studieprogramma te volgen aan de T.U.M. (Technische Universitat Muenchen) in Freising, Duitsland. Na een paar maanden orientatie door middel van lezingen georganiseerd door de Buitelhucht, Internet en ervaringen van andere studenten was het begin oktober zover en ben ik naar Beieren verhuisd.

Dagmar Walters

student landschapsarchitectuur
dagmarwalters@hotmail.com

Freising

Freising is een plaats, qua grootte vergelijkbaar met Wageningen, en ligt zo'n 20 km ten noordoosten van München. De plaats heeft een rijke historie. Er zijn twee plekken die boven de stad uitsteken: Grenzend aan het oude, typisch Beierse stadscentrum, ligt de Domberg; het kerkelijk middelpunt van zuid-Duitsland. Verder westwaarts ligt de Weihestephaner Berg met daarop de agrarische tak van de Technische Universiteit München.

Studieplan

Uit het studieprogramma, dat ik toegestuurd gekregen had, was niet zoveel op te maken over de inhoud van de vakken die ik zou kunnen doen. Ik had me voorgenomen in ieder geval een practicum landschapsarchitectuur te doen en verder een aantal colleges te volgen en eventueel een examen te doen.

De eerste weken heb ik bij de verschillende semestergroepen colleges meegelopen om te kijken welke vakken interessant voor mij zouden kunnen zijn. Alle colleges en practica waren in het Duits; dat was voor mij ook maar afwachten hoe dat zou bevallen.

Verderop in het semester heb ik een selectie uit het college-aanbod gevolgd en aan enkele workshops en examens deelgenomen. Er is veel overlap met de vakken in Wageningen, maar omdat er vanuit een andere invalshoek en vaak meer in detail naar bepaalde dingen wordt gekeken, leek het me interessant deze colleges bij te wonen.

Verder heb ik met de vierdejaars gedurende het hele semester een project landschaps-architectuur bij de leerstoel van prof. Latz (o.a. ontwerp van Landschaftspark Duisburg-Nord) gevolgd.

Project Landschapsarchitectuur

De opgave van het project landschaps-architectuur bestond uit het maken van een ontwerp voor de buitenruimte rondom het Amtsgericht (vergelijkbaar met het Kantongerecht) in Freising. Het Amtsgericht bevindt zich op de noord-oostzijde van de Domberg. Deze ruimte

bestond voor het grootste deel uit een verwaarloosde, beboste en zeer steile helling van soms meer dan 100% (45°). De huidige situatie van deze helling brengt enerzijds problemen met zich mee voor het Amtsgericht en anderzijds voor de omwonenden aan de voet van de helling.

Het project begon met een probleem-analyse en een analyse van het plangebied door gehele groep van 11 studenten. De laatstgenoemde analyse bestond uit een inventarisatie en waardering van de bestaande beplanting (hiervoor is de kennis van Latijnse namen erg praktisch), het opmeten van hoogten (met behulp van meetinstrumenten als theodolieten, hoogtemeters met GPS-systemen) en het in kaart brengen van wegen, gebouwen en dergelijke. De resultaten van de analyse werden verwerkt tot een basis-werkkaart. Hierna werd de groep opgedeeld en konden we aan de slag met het ontwerp.

In tegenstelling tot Wageningen, waar we op door docenten verstrekte kaarten structuren en patronen proberen te ontdekken, is de bovengenoemde analyse niet heel grondig; dit zou je fantasie kunnen afremmen bij het ontwerpen. Mij werd zo nu en dan gevraagd hoe de werkwijze in Wageningen is bij bepaalde fasen van een project. Na overleg met de begeleider hebben we met de hele groep een patroonanalyse op z'n Wageningse met behulp van verschillende layers gemaakt. Pas als je zoiets anderen mag uitleggen kom je erachter hoe zoiets precies functioneert. Aanvankelijk maakte ieder voor zich een ideeën-brainstorm, waaruit een basis-idee voor het ontwerp voortkwam. Hierover werd vervolgens in kleine groepjes gediscussieerd. In tegenstelling tot wat ik in Wageningen gewend ben, werd hier gedurende het hele project in groepjes gewerkt. Hierbij komen vaardigheden kijken, zoals veel overleggen, compromissen sluiten en het overtuigen van medestudenten. Opvallend is dat er in Freising veel aandacht wordt besteed aan details. Omdat het project bijna een half jaar duurt is daar waarschijnlijk ook meer

tijd voor dan in Wageningen, waar binnen 8 weken alles afgerond moet zijn. Vooral de technische aspecten in het ontwerp als muurconstructies, afwatering, erosie-gevoeligheid, materialen, maten, kwaliteiten van beplanting et cetera, komen in Freising aan bod. Veel studenten, die deze opleiding doen, hebben of een hoveniersopleiding afgerond of vooraf aan de studie een stage gelopen en weten dus al meer over de praktijk. Ook werkt men daar bij ieder project met maquettes. Het is een goede manier om je ontwerp te toetsen op maakbaarheid en fouten. Bij dit project is regelmatig contact tussen de opdrachtgever, de betrokken partijen (als omwonenden, natuurbescherming) en de studenten. Vaak waren er discussies tussen de verschillende groepen, waarbij de meningen sterk uiteenliepen.

Geregeld vonden er presentaties plaats, waarbij deze partijen aanwezig waren. Aan het slot, na bijna een half jaar met dit project bezig te zijn geweest, volgde de eindpresentatie voor het Amtsgericht en genodigden (burgemeester, natuurbescherming, stadhistorische dienst, omwonenden, pers, etc.). De bedoeling van dit project was een aanzet te geven voor het vinden van een oplossingsrichting voor deze plek. De ideeën van de studenten worden meegenomen in de verdere ontwikkelingen.

Ontwerptheorie

Een vak wat een beetje vergelijkbaar is met het vak "Ontwerptheorie" in Wageningen stond ook op het programma. De bedoeling hiervan is door middel van een literatuur- en internet-onderzoek en eventueel persoonlijk contact het werk en de werkwijze van een (bekende) landschapsarchitect of een landschapsarchitectenbureau te analyseren. Daarbij verdiep je ook in een hierop aansluitend thema, bijvoorbeeld symboliek. Door met een kritische blik hiernaar te kijken en er mee om te gaan probeer je een eigen visie te ontwikkelen en jezelf te plaatsen binnen bepaalde stijlen of stromingen van de landschapsarchitectuur.

Jury-lid

Bij een eerstejaars-project landschapsarchitectuur ben ik gevraagd om in een jury plaats te nemen ter beoordeling van de eindpresentatie. De studenten hadden een werkstuk gemaakt bestaande uit een poster en een maquette. De jury, bestaande uit professor Latz, enkele docenten en medewerkers van de leerstoel landschapsarchitectuur, de burgemeester en belanghebbenden van het plangebied en ik als internationaal student-lid, sprak over deze werken een oordeel uit. Doel voor de eerstejaars was door middel van een poster en een maquette te proberen zo goed mogelijk je idee te presenteren zonder dit mondeling toe te lichten. Aan de hand hiervan werd door middel van een afvalronde de beste presentatie aangewezen. Deze jury was niet in het leven geroepen om de studenten cijfers te geven, maar om de studenten aan te moedigen duidelijke, heldere presentaties te maken. Het commentaar van de jury kon dan als collegestof opgevat worden.

Op zoek naar een andere professor

In de periode dat ik in Freising zat, werd er afscheid genomen van één van de professoren landschapsarchitectuur: professor Valentien. Een aantal kandidaten voor opvolging waren uitgenodigd om zich middels een lezing of college aan de studenten, medewerkers en andere geïnteresseerden voor te stellen. Een aantal van deze lezingen heb ik bij kunnen wonen, ondanks alle drukte vlak voor een presentatie. De kandidaten kwamen van over de hele wereld; heel interessant om visies op landschap, landschapsarchitectuur en de studie eens te horen van bekende landschapsarchitecten van verschillende komaf. Onder andere hebben zich Martha Schwarz (adjunct professor landschapsarchitectuur, Harvard University, VS.), Bet Figueras Ponsa (professor landschapsarchitectuur ETSA Barcelona, Spanje) en Thorbjörn Andersson (landschapsarchitect Stockholm, Zweden) aan het publiek voorgesteld. Hierop volgen sollicitatieprocedures, aanbevelingen uit de vakwereld, meningen van verschillende partijen, et cetera.

De Engelse tuin in Muenchen

Naast mijn studie

Naast de activiteiten aan de universiteit heb ik ook veel andere dingen gedaan. Je bent er per slot van rekening maar een half jaartje. Ik heb veel nieuwe mensen leren kennen, veel van de Duitse taal geleerd en van de omgeving genoten; een bezoek aan de Engelse Tuin, de tuinen van Slot Nymphenburg en de stad München zelf behoren daartoe.

De moeite waard

Een sprong in het diepe naar iets nieuws en onbekends heeft me veel ervaringen, zelfvertrouwen en nieuwe kennis - zowel op vakgebied als qua taalkennis - opgeleverd. Het leren kennen van een andere manier van werken en denken levert je een bredere kijk op in je vakgebied. Het als 'vertegenwoordiger' van je thuisuniversiteit optreden en het tegenover medestudenten en docenten uitleggen hoe we in Wageningen te werk gaan bij een project, zet je aan het denken over je eigen opleiding. Uit zo'n uitwisseling haal je enorm veel bagage die je kunt gebruiken bij het voortzetten van je studie in Wageningen. Kortom, als je de kans krijgt, is zo'n uitwisseling zeker de moeite waard!<<